

Atmintinė tėvams apie specialiuosius ugdymosi poreikius

KAS YRA SPECIALIŲJŲ POREIKIŲ VAIKAS?

Tai vaikas, kuriam dėl išskirtinių gabumų, įgimtų ar įgytų sutrikimų, nepalankių aplinkos veiksnių reikalinga savita pagalba ar paslaugos ugdymo procese.

KAS YRA SPECIALIEJI UGDYMO SI POREIKIAI?

Specialieji ugdymosi poreikiai (toliau SUP) – tai pagalbos ir paslaugų ugdymo procese reikmė, atsirandanti dėl išskirtinių asmens gabumų, įgimtų ar įgytų sutrikimų, nepalankių aplinkos veiksnių.

KAS YRA SPECIALUSIS UGDYMAS?

Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymo paskirtis – padėti mokiniui lavintis, mokytis pagal gebėjimus, įgyti išsilavinimą ir kvalifikaciją, pripažįstant ir plėtojant jų gebėjimus ir galias.

KAS GALI KREIPTIS DĖL VAIKO SPECIALIŲJŲ UGDYMO SI POREIKIŲ ĮVERTINIMO?

Jei įtariate, kad Jūsų vaikas turi mokymosi sunkumų, galite prašyti įvertinti jo poreikius. Taip pat Jūsų vaiko poreikių įvertinimą gali inicijuoti jį ugdanti švietimo įstaiga. Jei Jūsų vaiko ugdymosi sunkumus pastebi mokyklos pedagogas, tuomet jis kreipiasi į Jus, tėveliai, prašydamas sutikimo nustatyti Jūsų vaiko ugdymosi sunkumus bei įvertinti jo gebėjimus.

KOKIU TIKSLU YRA ĮVERTINAMI VAIKO SPESIALIEJI UGDYMO SI POREIKIAI?

Vaiko specialieji ugdymosi poreikiai įvertinami tam, kad vaikui būtų nustatyta pagalbos ir paslaugų reikmė, siekiant sudaryti jam optimalias ugdymosi sąlygas. Tik įvertinus specialiuosius ugdymosi poreikius galima vaikui rekomenduoti tinkamą ugdymo programą, specialistų pagalbą ar tinkamą ugdymo įstaigą.

KUR KREIPTIS NORINT ĮVERTINTI VAIKO SPECIALIUOSIUS UGDYMO SI POREIKIUS?

Norint įvertinti vaiko specialiuosius ugdymosi poreikius reikia kreiptis į švietimo įstaigos, kurioje Jūsų vaikas ugdomas, vaiko gerovės komisiją arba į Pedagoginę psichologinę tarnybą.

KAS IR KAIP ĮVERTINA SPECIALIUOSIUS UGDYMO SI POREIKIUS?

Pirminis įvertinimas. Mokinių specialiųjų ugdymosi poreikių pirminį įvertinimą atlieka švietimo įstaigos vaiko gerovės komisijos nariai: logopedas, psichologas, specialusis pedagogas, socialinis pedagogas.

Komisijos nariai atlieka pirminį įvertinimą ir teikia siūlymų mokyklos vadovui dėl švietimo pagalbos specialiųjų poreikių vaikams skyrimo LR švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka. Taip pat komisijos nariai teikia rekomendacijų pedagogams, tėvams (globėjams, rūpintojams) dėl ugdymo būdų, metodų, techninės pagalbos ir specialiųjų priemonių naudojimo.

Nuodugnus įvertinimas. Mokyklos vaiko gerovės komisija nusprendusi, kad mokiniui yra tikslinga pritaikyti ugdymo programą ir skirti specialųjį ugdymą, gavusi tėvų sutikimą, kreipiasi į tarnybą dėl išsamesnio įvertinimo. Tuomet nuodugnų įvertinimą atlieka Klaipėdos miesto pedagoginė psichologinė tarnyba. Tarnybos specialistai (logopedai, specialieji pedagogai, psichologai, socialiniai pedagogai, surdopedagogai, tiflopedagogai, neurologai ir kt.) įvertina specialiuosius ugdymosi poreikius, nustato jų lygį. Aptaria rezultatus su tėvais ir skiria specialųjį ugdymą ir (ar) švietimo pagalbą vaikui. Taip pat specialistai teikia rekomendacijas ir atsako į visus rūpimus klausimus.

KOKIOS UGDYMO PROGRAMOS GALI BŪTI SIŪLAMOS VAIKUI, TURINČIAM SPECIALIŲJŲ UGDYMO POREIKIŲ?

Remiantis LR švietimo ir mokslo ministro 2011m. rugsėjo 30 d. įsakymu Nr. V-1795 „Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymo organizavimo tvarkos aprašu“ vaikui gali būti skiriamos tokios ugdymo programos:

- **Pritaikytos** pradinio, pagrindinio, vidurinio ugdymo bendrosios programos ir (ar) profesinio mokymo programos, siekiant sudaryti sąlygas įgyti tinkamą išsilavinimą ir kvalifikaciją.
- **Individualizuotos** pradinio, pagrindinio ugdymo programos ir socialinių įgūdžių ugdymo programos, skirtos sutrikusio intelekto mokiniams.

Į KOKIAS GRUPES SKIRSTOMI SPECIALIŲJŲ POREIKIŲ ASMENŲ SUTRIKIMAI?

Pagal ugdymosi sunkumų pobūdį ir trukmę (pastovus, ilgalaikis, laikinas) skiriamos trys mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių grupės:

- **Negalių grupė.** Šiai grupei priskiriamos raidos, sensorinių, fizinių funkcijų ir kiti įgimti ar įgyti sveikatos sutrikimai, kurie trukdo pažinti, tyrinėti aplinką, siekti akademinį žinių, trikdo socialinę, emocinę bei asmenybės raidą. Šiems asmenims gali būti reikalinga kitų žmonių priežiūra, jiems skiriamos socialinės ir medicininės paslaugos, teikiama švietimo pagalba. Ugdymo aplinkos ir Bendrųjų programų pritaikymas priklauso nuo asmens negalės pobūdžio ir ugdymosi poreikių.
- **Sutrikimų grupė.** Šiai grupei priskiriami mokymosi (skaitymo, rašymo, matematikos mokymosi), o taip pat elgesio ir emocijų, kalbos ir kalbėjimo sutrikimai, kurie pasireiškia vaikui įsisavinant mokymosi programą. Šiems vaikams reikalingas ilgalaikis specialusis ugdymas, jiems gali būti skiriamos psichologo, socialinio pedagogo ir/arba medicininės paslaugos.
- **Mokymosi sunkumų grupė.** Mokymosi sunkumai kyla, kai dėl nepalankios (kultūrinės/kalbinės, pedagoginės, socialinės-ekonominės) aplinkos ar susidariusių aplinkybių apribojamos asmens galimybės realizuoti savo gebėjimus įsisavinant mokymosi programas. Sunkumai laikini ir asmens specialieji ugdymosi poreikiai sprendžiami suteikiant atitinkamą socialinę, pedagoginę ir/arba psichologinę pagalbą.

KOKIAIS KRITERIJAIŠ REMIANTIS ASMENYS PRISKIRIAMI SPECIALIŲJŲ UGDYMO POREIKIŲ GRUPEI?

Kriterijai, pagal kuriuos mokiniai, turintys specialiųjų poreikių, yra šie:

- ugdymosi programų pritaikymas;
- ugdymosi programų pritaikymo lygis;

- ugdymo plano pritaikymas;
- ugdymo metodų ir būdų pritaikymas;
- vadovėlių, mokymo priemonių parinkimas ar/ir mokomosios medžiagos pritaikymas;
- ugdymosi vietos parinkimas ar/ir aplinkos pritaikymas;
- ugdymui skirtų techninės pagalbos priemonių reikmė;
- specialiosios pedagoginės pagalbos reikmė;
- specialiosios pagalbos reikmė;
- psichologinės pagalbos reikmė mokiniui, tėvams (globėjams), pedagogams;
- socialinės pedagoginės pagalbos reikmė mokiniui, tėvams (globėjams).

KOKIAM LAIKUI VAIKUI SKIRIAMAS SPECIALUSIS UGDYMAS?

Specialusis ugdymas gali būti skiriamas laikinai arba nuolat. Pedagoginės psichologinės tarnybos ar Mokyklos vaiko gerovės komisijos pažymoje dėl specialiųjų ugdymosi poreikių pirminio/pakartotinio įvertinimo gali būti nurodyta specialiųjų ugdymosi poreikių trukmė ir kada įvertinimą pakartoti. Jeigu nurodyta nėra, vadinasi, vaikui skiriamas nuolatinis specialusis ugdymas.

Parengė specialioji pedagogė Felicija Jurkuvienė